

metodický list

STAVBA HADNÍKU (PLAZNÍKU)

Význam

Hadník (také **plazník** či **líhniště**) je uměle vytvořený úkryt pro plazy, který slouží především jako **místo pro rozmnožování**, **líhniště** pro nakladená vejce, **útočiště před predátory** a v některých případech i jako **zimoviště**. Lze jej umisťovat téměř do všech typů lokalit, zejména tam, kde přirozené úkryty chybí. Hadník může být zároveň využíván k **monitoringu výskytu plazů** v dané oblasti.

Hadníky jsou **jednoduché na výrobu** a přinášejí **významný ekologický přínos**. Kromě plazů mohou poskytovat útočiště i dalším druhům živočichů, čímž podporují **biodiverzitu v krajině**.

Materiály potřebné pro stavbu líhniště

- ✓ Dřevěné klády – chemicky neošetřené, nelakovaná kulatina do Ø 20 cm. Lze použít čerstvě pokácené kmeny, suché klády nebo silné rovné větve.
- ✓ Větve, klacky, kůra
- ✓ Směs organického materiálu – listí, posečená tráva, hobliny, hnůj, štěpka, zemina, kameny
- ✓ Krycí plachta z pevného materiálu – např. jezírková folie, lino aj.

Líhniště pro plazy

Postup práce líhniště

Vhodně umístěný hadník

1. Výběr vhodného stanoviště:

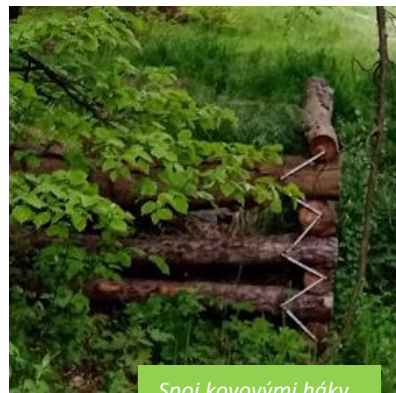
- Volná plocha pro umístění hadníku musí být min. 2,5×2,5 m.
- Ideální je osluněné stanoviště (jižní orientace), kde bude substrát dostatečně prohříván.
- Blízkost přirozených úkrytů jako jsou suché zídky, hromady kamenů, případně roztroušené keřové porosty.
- Spíše klidné místo, pohyb lidí v okolí ovšem není překážkou pro vybudování hadníku.

2. Obvodová konstrukce hadníku:

- Z dřevěných kulatin sestavte po jednotlivých patrech obvodovou konstrukci do čtverce či do jiného víceúhelníku (vhodný je i např. šestiúhelník). Klády je nutné na sebe vrstvit a v rozích kotvit, je možné využít zádlaby nebo konstrukci spojit vruty, či kovovými háky.
- Zádlaby by neměly být příliš hluboké, aby mezi jednotlivými patry konstrukce vznikly mezery alespoň 6 cm, které umožní průchod plazům. Zároveň je nutné se vyhnout větším mezerám (nad 20 cm), které by umožnili vstup větších predátorů.
- Výška obvodové konstrukce by měla být alespoň 1 m vysoká.

Stavba obvodové konstrukce

Spoj kovovými háky

3. Vrstvení výplně:

- **Základní vrstva:** Na dno připravené konstrukce položte různě silné větve a klacky.
- **Střední vrstva:** Následně přidejte vrstvu z organického materiálu např. posečená tráva, listí, sláma, hobliny, hnůj, štěpka či kůra. Výplň je možné doplnit i kameny, zeminou, tlejícím dřevem, kořeny atd. Vhodné je použít více druhů materiálů, které jsou v blízkosti hadníku dostupné.
- Tyto dvě vrstvy lze v hadníku opakovat. Takto naplněný hadník vytváří prostory pro úkryt plazů a díky tlení organického materiálu je v hadníku vhodné mikroklima (vyšší teplota a vlhkost) pro inkubaci vajec.
- **Horní vrstva:** Zakryjte povrch jemným materiálem, jako jsou drobné větvičky, listí nebo tráva. Na povrch hadníku je vhodné upevnit tmavou fólií o minimálním rozměru 1×1 m, která plazům poskytne místo k vyhřívání a zároveň umožní jejich snadné pozorování. K upevnění fólie lze použít kameny, dlouhé hřebíky nebo kovové háky.

Základní vrstva

Střední vrstva

Horní vrstva s plachtou

4. Opravy a údržba:

- Doplnění výplně hadníku provádějte alespoň 1x ročně, ideálně na jaře (květen–červen), kdy nehrozí poškození snůšek vajec.

- Opravy a doplňování materiálu do hadníku se nedoporučují v zimě, kdy hrozí poranění přezimujících živočichů.

Doplněný hadník před opravou

Doporučení

- Rozměry hadníku by měly být alespoň 2x2 metry, mohou být ale i větší. Čím větší rozměry, tím déle udrží hadník vhodné mikroklima. Při větších rozměrech a dostatku izolační vrstvy (jemný materiál, zemina, kameny), může hadník sloužit také jako vhodné zimoviště plazů.
- Používejte pouze přírodní materiály rostlinného původu, které se budou postupně rozkládat.
- Ideální je hadník kombinovat s dalšími biotopovými prvky, jako jsou suché kamenné zídky, haldy kamení, větví, suché trávy, tlejícího dřeva, vodní plochy, zimoviště, kompost aj.
- Hadník je vhodné opatřit informační tabulí.
- Použití pletiva – někdy je doporučováno jako ochrana proti predátorům (divokým prasatům, lasicovitým šelmám, potkanům, bažantům, dravým ptákům, kočkám, psům nebo slepicím). Ve volné přírodě se však jeho použití nedoporučuje. Hadník může sloužit jako úkryt i pro další živočichy a pletivo se může stát nebezpečnou pastí (hrozí zachycení nebo poranění zvířat). Pletivo může být vhodné v oplocených zahradách, kde přímo hrozí rozhrabání hadníku například kočkami, psy nebo slepicemi.

Příklady vhodných biotopových prvků v okolí hadníku

Tlející dřevo

Suchá zídka

Suchá zídka s vodní plochou

Ještěrka zelená na haldě kamení

Hromada větví

Užovka hladká na hromadě trávy a větví